

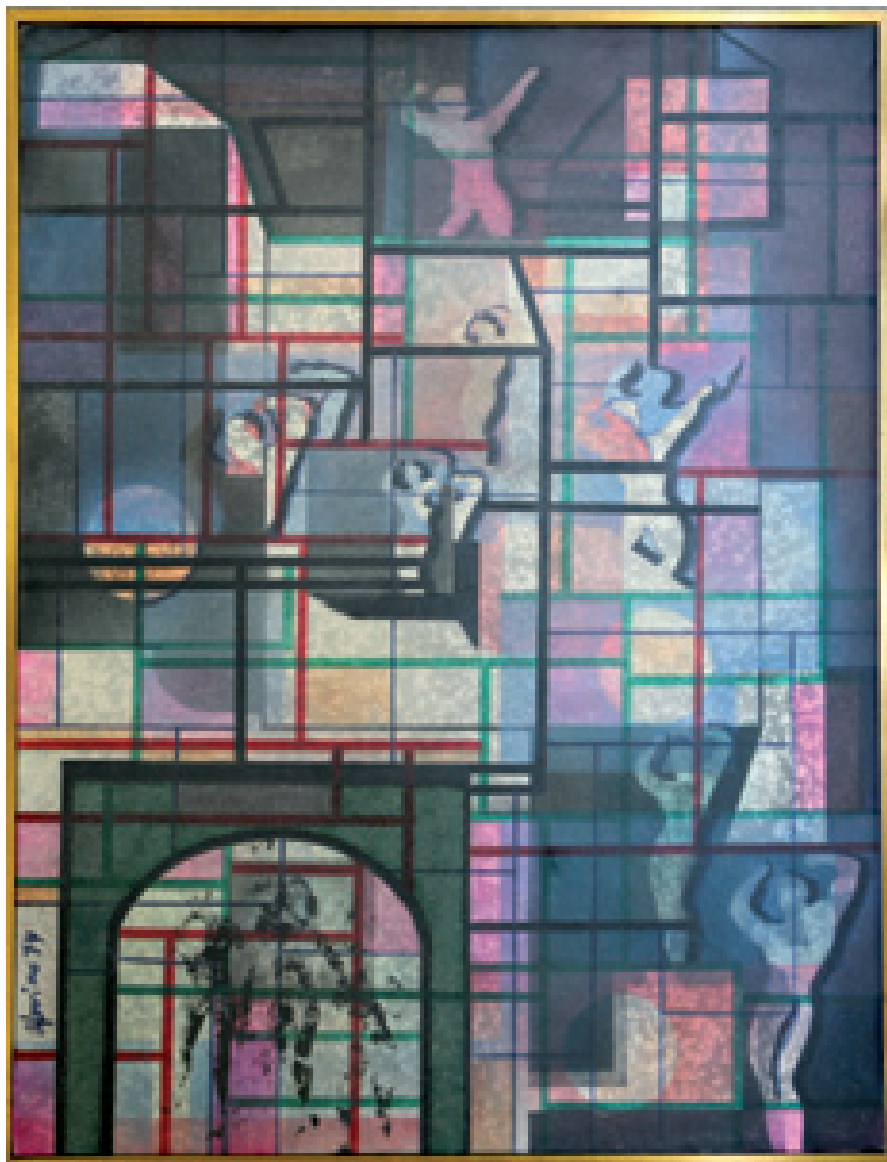
Fitxa

Glòria Serra i Bassas

Llicenciada en Belles Arts

Homenaje al hombre, de Paco Merino

Homenaje al hombre. (Fotografia: Pere Cornellas, 2009)

FITXA TÈCNICA

Obra: pintura

Títol: *Homenaje al hombre*

Autor: Paco Merino Pabo

Any: 1974

Mides: 115,5 x 88,5 cm

Dimensions totals: 118 x 91 cm

Matèria: tela

Tècnica: mixta (acrílic i pols de marbre)

Propietari: Museu de Granollers

Signat i data: signat com a «Merino 74» en blau fosc a la part inferior esquerra en vertical seguint el lateral del quadre.

Referència: 0054O¹

Estat de conservació: presenta tres talls a la tela visibles a la part posterior i amb petita restauració de cola.

Observacions: al darrere hi ha escrit a mà per Merino amb retolador negre: «Homenaje a el hombre» «La Torreta, 6-1-74, E; 9-1-74, T, Merino 74», i un dibuix amb llapis realitzat pel mateix autor.

Exposicions temporals: IX Certamen Arte del Vallès, Casa de Cultura Sant Francesc de Granollers del 26 de gener al 10 de febrer del 1974.

Descripció: composició geomètrica formada per franges horitzontals i verticals de colors vermell, verd i blau que s'entrecreuen creant espais de representació en què la repetició de la figura humana és protagonista. Ressalta de la composició, un portal a la part inferior de l'obra, treballat amb pols de marbre, textura pictòrica que dóna volum a l'espai arquitectònic; aquí s'entreu un grup de tres figures poc definides, que semblen fetes per transferència.

El treball per capes habitual en la manera de treballar de Paco Merino es deixa veure en aquesta obra. El fons està realitzat en diferents temps, mitjançant l'ús superposat de plantilles i amb polvorització de pintura en esprai o tub, tècniques molt habituals de l'artista en aquests anys. En aquesta primera capa pictòrica amb zones de més llum deixa veure clarament el domini del color que tenia Paco Merino: blaus, rosats, grocs i vermells formen part de la seva paleta, i poques vegades utilitzava la gamma de grisos o marrons.

El color, sempre molt important en Merino, condueix la fragmentació dels espais que recorden escenaris d'un teatre o fins i tot entarimatats d'una discoteca dels anys 70. Les figures amb els braços alçats en gest de victòria o triomf reforcen aquest homenatge a l'home que ens diu l'artista i donen dinamisme a tota l'obra. Les formes circulars o llunes entremig d'aquest espai ben bé podrien ser *disco balls*, llums psíquidèlics en una nit de festa dels anys setanta americans.

És significatiu el contrast visual que es crea dins la composició entre les figures que dansen i el grup de caràcter més estàtic, remarcat per un portal. Si ja de per si contrasta el diferent tractament de la imatge: les siluetes individuals perfectament definides per l'ús de la plantilla respecte a les tres figures poc marcades per la desigual transferència de pintura, encara contrasta més pel fet que el grup estigui emmarcat per un portal reforçat per la textura de la pols de marbre. Aquí Paco Merino vol donar clarament més importància al grup per sobre de la individualitat de la persona, és a dir, l'artista ens vol vendre o transmetre l'home compromès amb el grup, amb la societat, per sobre de la individualitat. Llegint en conjunt, les figures dansen a l'entorn d'aquest portal, festegen el triomf d'aquest home social. D'aquesta manera Merino fa homenatge a l'home compromès amb el moment històric i social dels anys setanta, de finals del franquisme.

DONACIÓ AL MUSEU DE GRANOLLERS

Homenaje al hombre és una de les dues obres amb què Paco Merino es presenta al IX Certamen Arte del Vallès, que organitzava el Patronato Municipal de Artes Plásticas de Granollers. Aquest concurs es va celebrar del 1966 al 1974, anys en què el Museu de la ciutat estava tancat.

L'any 1976 el Museu reprèn la seva activitat dins la normalitat democràtica i el 1982 l'Ajuntament de

Granollers li traspasa les obres que havia anat rebent de diferents premis i concursos, entre altres l'obra de Paco Merino, cedida per l'artista després de l'exposició del 1974 dins del IX Certamen.

L'OBRA DE PACO MERINO ALS ANYS 70

Paco Merino va néixer el 1948 a Ribera del Fresno, Badajoz. Després de passar uns anys a Menorca, arribava a Granollers el 1971, moment de plena ebullició artística a la ciutat. Ben aviat s'implica en les diverses accions que s'hi organitzen. Recordem *El sant sopar* a la plaça d'en Perpiñà de Granollers el 1973, organitzat pel col·lectiu artístic Art Granollers, del qual va ser un dels membres fundadors.² Va participar activament en les manifestacions artístiques durant la celebració del Congrés Internacional de Happenings el 1974 a Granollers. La definició que en fa en el seu moment José Corredor Matheos, assessor artístic del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona, a *La Vanguardia* expressa aquest moment artístic que viu la ciutat: «Este supuesto *happening* en Granollers es una fiesta colectiva, cargada de espontaneidad, creación viva y pura.» Aquell mateix any Merino va rebre el segon premi en el III Concurso de Arte Joven Ciudad de Granollers, amb *Materias compuestas*, entornament d'objectes que són un exemple de la recerca experimental que viu l'artista i que esdevindrà constant en la seva obra. Es tracta d'una característica que ell

¹ Base documental i catalogació de l'obra artística de Paco Merino, Carles Riobó i Glòria Serra per al Museu de Granollers, 2007-2009.

² Sobre aquesta acció, vegeu el comentari que fa Pruden Panadès a «Cívics. A propòsit de l'exposició *Música per a Camaleons (Ncívics)*» a Lauro 18: 72-74.

Programa del III Concurso de Arte Joven Ciudad de Granollers, 1974.

mateix utilitza per definir la seva pintura en una entrevista que li fa Frederic Nadal a la revista *Vallès* l'any 1975.

EN EL MARC DEL POP ART ESPANYOL

Homenaje al hombre no sembla una obra típicament Merino (comentari compartit al llarg d'una conversa amb Francesc Requena, amic personal i gran coneixedor de la seva obra). Per entendre aquesta obra en el seu conjunt ens cal mirar més enllà de l'artista experimental, inquiet, amant de les instal·lacions i els *happenings*. En aquests anys setanta, Merino es deixa tocar pel treball artístic i la preocupació social i política de l'Equipo Crónica, un grup artístic procedent de l'Estampa Popular Valenciana i el més rellevant del pop art al nostre país.

L'artista utilitza en aquesta obra una imatge visual pròpia de la cultura de masses, el cartell publicitari. Ho podem veure pel mateix format vertical de la peça, pel títol que l'acompanya, que sembla un reclam publicitari, o

per alguns aspectes de l'obra. Per exemple, les figures representades són del tot impersonals, sense cap tret o detall que les defineixi, fet molt poc habitual en Paco Merino. Són figures fragmentades, realitzades a partir de plantilles que es repeteixen com una seriació i es situen en compartiments. Aquests trets són propis del pop art, i més en concret d'Andy Warhol.

És en aquests anys setanta quan Merino comença a treballar amb pintura acrílica, molt emprada pels artistes pop, ja que permetia amb més facilitat crear tints planes. Per contra, Paco treballa l'acrílic com si fos oli, i arriba a dominar totalment el color amb una infinitud de matisos. Ho veiem especialment en els seus paisatges a Menorca d'anys posteriors i en concret en aquesta obra amb el treball pictòric de base.

També sorprèn que el suport d'aquesta obra sigui tela, quan majoritàriament treballava sobre paper i fustes reciclades (tablex, aglomerats de diferents gruixos, i tot tipus de papers). Tot plegat fa pensar que es tracta d'una obra molt meditada; l'artista tenia clar a quin concurs de pintura

dirigia l'obra, i no parlem dels entorns d'objectes amb els quals va guanyar el segon premi d'Art Jove pocs dies abans. Aquest contrast tan evident de materials i de llenguatge artístic ens mostra un Paco Merino primerenc, en recerca d'una identitat artística. Observar aquest *Homenaje al hombre* és conèixer l'artista més autèntic, inquiet i compromès, que pensa la pintura i l'experimenta en totes les seves amplituds.

AGRAÏMENTS

Pedro Merino i família, amics ProArt Paco Merino, Francesc Requena Hemeroteca Municipal Josep Móra de Granollers.

DOCUMENTACIÓ I PREMSA

Certamen de Arte del Vallès Oriental 1966-1974; actes del jurat i díptics.

Cifra: «Fallo del III Concurso de Arte Joven Ciudad de Granollers», *La Vanguardia Española*, Barcelona, 19 de gener 1974, pàg. 28.

«III Concurso Arte Joven Ciudad de Granollers», *Revista Vallès*, Granollers, 12 de gener 1974, pàg. 20.

"Conferencia de José M^o Moreno Galvan en la biblioteca y entrega de Premios del III Concurso de Arte joven Ciudad de Granollers" a «Actualidad gráfica», *Revista del Vallès*, 1 de febrer 1974, pàg. 17.

Corredor Matheos, J.: «Granollers Happening», *La Vanguardia Española*, Barcelona, 9 de juny 1974, pàg. 122.

Nadal Cribillers, Frederic: «Paco Merino, 4 años de pintura en Granollers», *Revista del Vallès*, Granollers, 8 d'agost de 1975, pàg. 8-9.

BIBLIOGRAFIA

DALMACE, M.: "Unas gafas para mirar el complejo mundo plástico del Equipo Crónica" a *Equipo Crónica en la exposición del IVAM*. IVAM Institut Valencià d'Art Modern, València, 2005.

WEBS

<http://www.equipo cronica.com/>